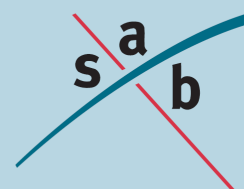

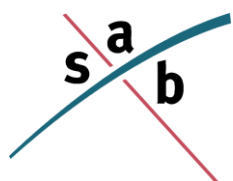
Flora- en faunaraapportage

Oranje Nassau, Duivenvoordestraat

Gemeente Oegstgeest

Datum: 24 december 2015
Projectnummer: 100817.01

SAB
Postbus 479
6800 AL Arnhem
tel: 026 - 357 69 11
fax: 026 - 357 66 11

Auteur: Vita Hommersen
Tweede lezer: Sjoerd van der Zon
Projectleider: Mariël Gerritsen
Project: Oranje Nassau, Duivenvoordestraat
Projectnummer: 100817

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Planomschrijving	3
2	Wettelijk kader	7
2.1	Gebiedsbescherming	7
2.2	Soortenbescherming	8
3	Quick scan flora en fauna	11
3.1	Onderzoeksmethode	11
3.2	Gebiedsbescherming.	11
3.3	Soortenbescherming	12
4	Conclusie en advies	21
4.1	Gebiedsbescherming	21
4.2	Soortbescherming	21
4.3	Zorgplicht	23
4.4	Broedende vogels	23
4.5	Aanbevelingen	23
	Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur	3

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Bij alle ruimtelijke ingrepen moet rekening gehouden worden met de aanwezige natuurwaarden in en om het plangebied. Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek uitgevoerd te worden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (*gebiedsbescherming*), de Flora- en faunawet (*soortenbescherming*) en eventuele andere betrokken natuurregeling. Uit dit onderzoek moet blijken of met de ingrepen negatieve effecten op beschermde gebieden en soorten zijn te verwachten en of daarvoor respectievelijk een vergunning of ontheffing noodzakelijk is. In deze flora- en faunarapportage worden de effecten op de aanwezige natuurwaarden besproken.

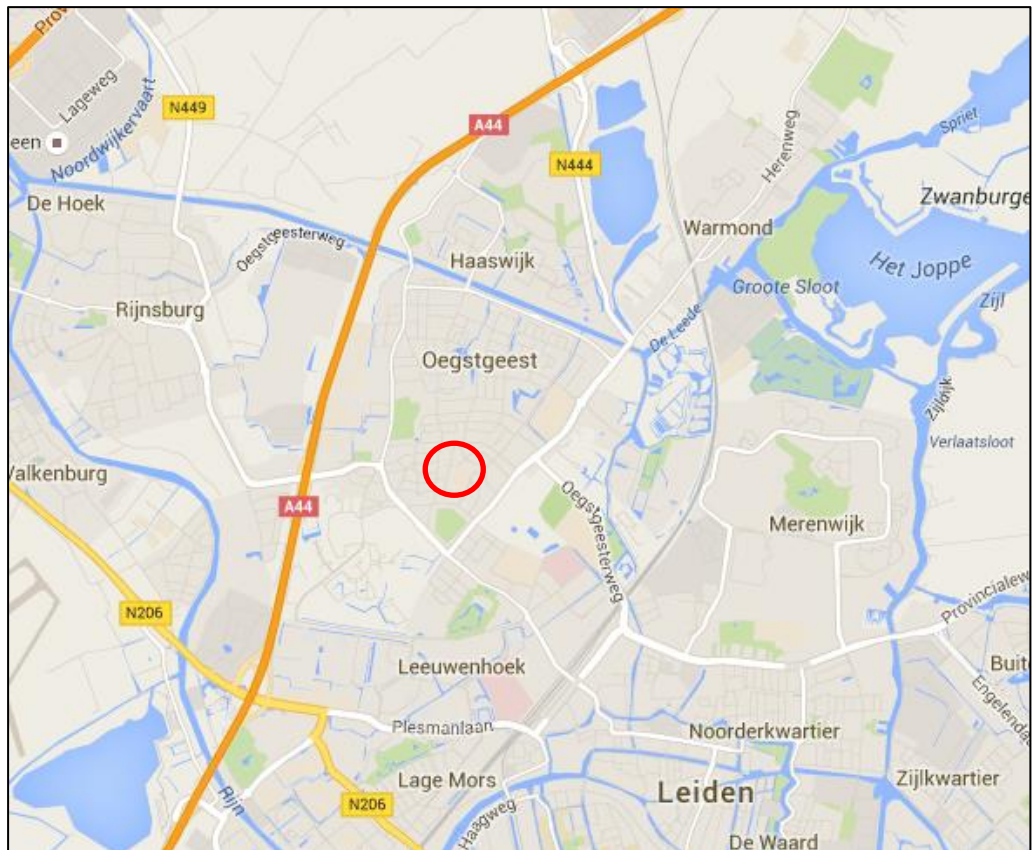
1.2 Planomschrijving

Provastgoed Nederland B.V. heeft het initiatief genomen om woningbouw te realiseren op de locatie van sportclub ASC aan de Duivenvoordestraat te Oegstgeest. Het plan betreft de bouw van maximaal 50 grondgebonden woningen. In het kader van de herontwikkeling van deze inbreidingslocatie worden tevens bijbehorende voorzieningen gerealiseerd zoals wegen, watergangen, groen en tuinen.

In het plangebied geldt het bestemmingsplan “Oranje Nassau” uit 2008. De locatie heeft op grond van dit bestemmingsplan de bestemming “Sport”. Daarnaast is voor deze locatie een wijzigingsbevoegdheid van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) opgenomen, waarbij de bestemming “Sport” kan worden omgezet in de bestemmingen “Wonen”, “Maatschappelijk”, “Verkeer”, “Water” en “Groen - 1”, mits aan een aantal wijzigingsvoorwaarden wordt voldaan. Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd om toepassing te geven aan deze wijzigingsbevoegdheid. Hiertoe is in november 2015 een wijzigingsplan door SAB opgesteld.

1.2.1 Omgeving plangebied

Het plangebied ligt in Oegstgeest (gemeente Oegstgeest, provincie Zuid-Holland). Oegstgeest bevindt zich in een stedelijke omgeving en wordt omringd door plaatsen als Leiden, Haaswijk, Warmond en Rijnsburg en Katwijk. Het plangebied zelf bevindt zich in de kern van Oegstgeest, in de woonwijk Oranje Nassau. De begrenzing van het plangebied volgt de grens van het sportterrein van ASC. Dit houdt in dat de begrenzing aan de westzijde langs de achtertuinen van de woningen aan de Juffermansstraat loopt. Aan de noordzijde worden de achtertuinen van een gedeelte van de Boonstraat en van een gedeelte van de Emmalaan gevolgd. Aan de oostzijde grenst het plangebied aan de bomen van de Spaargarenstraat en aan de zuidzijde aan de Duivenvoordestraat. Navolgende afbeeldingen geven de globale ligging van het plangebied weer.

Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) op topografische kaart.

Globale ligging plangebied (rood omkaderd op luchtfoto).

1.2.2 Huidige situatie

In de huidige situatie is het plangebied in gebruik als sportterrein van ASC. De voetbalactiviteiten van de sportclub worden op de locatie aan de Duivenvoordestraat uitgeoefend. In het plangebied is een kunstgrasveld en een grasvoetbalveld aanwezig. Tevens is een clubgebouw gevestigd aan de westzijde van het sportterrein. De ingang van het sportterrein ligt aan de zuidzijde aan de Duivenvoordestraat. Op het terrein zijn bij de ingang de benodigde parkeervoorzieningen aanwezig. Navolgende foto's geven een impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek.

Plangebied ten tijde van veldbezoek. 1) parkeerplaatsen op het zuiden van het terrein, 2) clubhuis van A.S.C, 3) uitzicht vanaf de tribune, 4) gebouw in het noordwesten van het plangebied, 5) noorden van het plangebied met de bomenrij die aan het plangebied grenst, 6) oosten van het plangebied.

1.2.3 Nieuwe situatie

In de nieuwe situatie is Sportclub A.S.C. verhuisd naar een locatie in de Overveerpolder te Oegstgeest. Op het voormalige terrein van de sportclub is woningbouw gerealiseerd. Dit betreft maximaal 50 grondgebonden woningen. Tevens zijn er bijbehorende voorzieningen gerealiseerd zoals wegen, watergangen, groen en tuinen. Daarnaast is ruimte gereserveerd voor een maatschappelijke voorziening voor dementerende ouderen. Op onderstaande verbeeldingen is het ontwerp van het plangebied in de nieuwe situatie weergegeven.

Kavel oppervlakten (Bron: Stol architecten)

Verkaveling (Bron: Stol architecten)

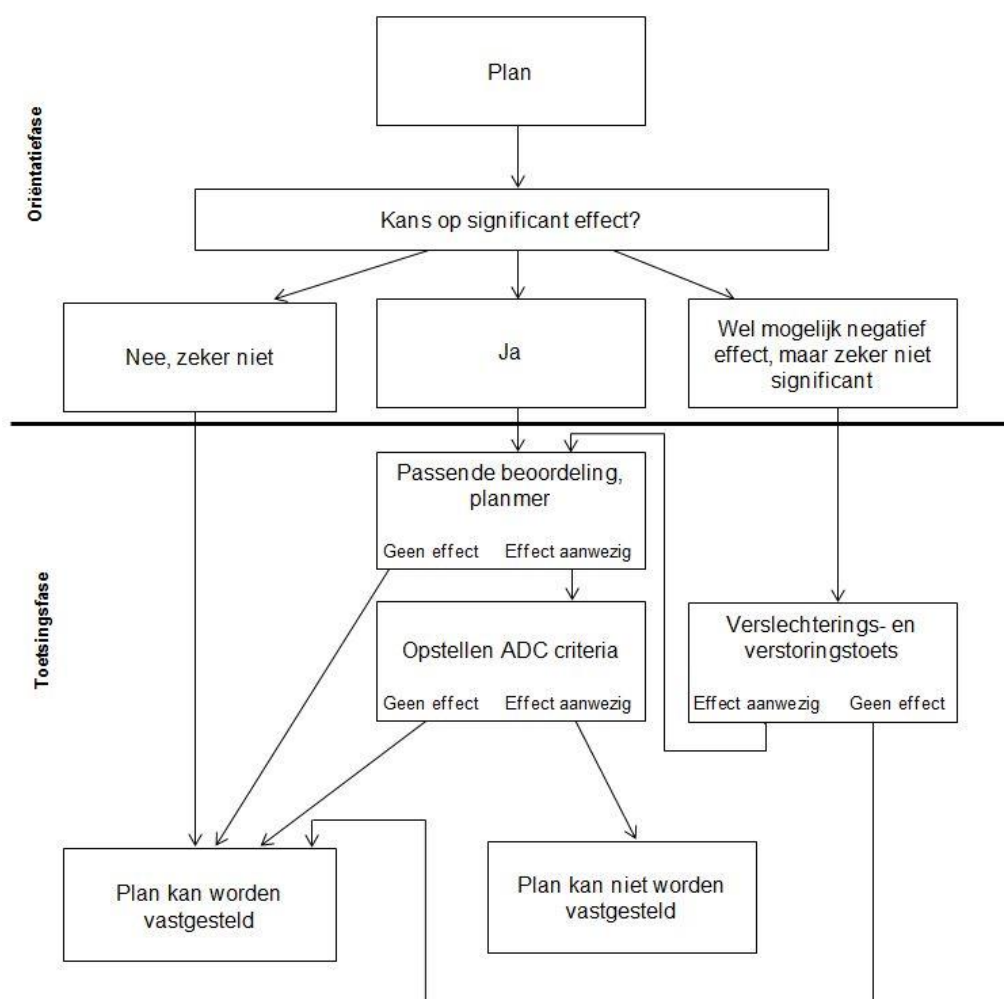
2 Wettelijk kader

Bescherming in het kader van de natuur wet- en regelgeving is op te delen in gebieds- en soortenbescherming. Bij gebiedsbescherming heeft men te maken met de Natuurbeschermingswet 1998, de Ecologische Hoofdstructuur en belangrijke weidevogelgebieden. Soortenbescherming komt voort uit de Flora- en faunawet.

2.1 Gebiedsbescherming

2.1.1 Natuurbeschermingswet 1998

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen aangewezen worden als Europees Vogelrichtlijn- en/of Habitatrichtlijngebied (Natura 2000). De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nbw-1998). Hierin zijn ook de al bestaande staatsnatuurmonumenten opgenomen. Op grond van deze wet is het verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Onderstaande afbeelding geeft een schematische weergave van de besluitvorming over plannen in relatie tot de Nbw 1998 weer.

2.1.2 Ecologische Hoofdstructuur en belangrijk weidevogelgebied

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur en belangrijk weidevogelgebied. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft. Voor de EHS geldt dat ontwikkelingen niet mogen leiden tot een significante vermindering van de oppervlakte, kwaliteit of samenhang van die gebieden. Daarnaast mogen de instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gebieden niet significant worden beperkt. In belangrijke weidevogelgebieden mogen de ruimtelijke ingrepen geen negatieve effecten hebben op de broedende weidevogels. Anders dan bij gebieds- en soortbescherming is de status als EHS en belangrijk weidevogelgebied niet verankerd in de natuurwetgeving van de Rijksoverheid, maar opgenomen in de omgevingsvisie en -verordening van de provincie.

De Provincie Zuid-Holland maakt in haar Verordening Ruimte (2014) onderscheid tussen twee beschermingscategorieën. De EHS valt onder de eerste beschermingscategorie, belangrijke weidevogelgebieden vallen onder de tweede beschermingscategorie. In de Verordening is gesteld dat compensatie voor het verlies aan waarden voor een aantal gebiedscategorieën nodig is. Compensatie dient onder andere plaats te vinden bij ingrepen in belangrijk weidevogelgebied en de EHS. Het compensatiebeleid is vastgelegd in de Beleidsregel Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013). Deze beleidsregel geeft aan dat het 'Nee, tenzij'-regime van toepassing is bij ingrepen in de EHS (op het land) en in belangrijke weidevogelgebieden. Het 'Nee, tenzij' regime houdt in dat er geen ingrepen zijn toegestaan die de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang, er geen reële alternatieven zijn, de negatieve effecten zoveel mogelijk worden beperkt en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.

2.2 Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te veront- rusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te ver- storen (artikel 11).

2.2.1 Beschermingscategorieën

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

1. beschermingscategorie 1:
een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast;
2. beschermingscategorie 2:
voor beschermde soorten die minder algemeen zijn en extra aandacht verdienen, kan een vrijstelling (behalve voor het opzettelijk verontrusten) verkregen worden als de initiatiefnemer een goedgekeurde gedragscode heeft. Indien dit niet het geval is dient voor deze categorie een ontheffing aangevraagd te worden.
In een dergelijke gedragscode worden gedragslijnen aangegeven die men volgt om het schaden van beschermde soorten zo veel mogelijk te voorkomen. Ontheffing is, als wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, voor deze soorten alleen nog nodig als werkzaamheden afwijkend van de gedragscode worden uitgevoerd;
3. beschermingscategorie 3:
voor ongeveer honderd zeldzame soorten geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Ontheffingen voor deze groep soorten worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen een in de wet genoemd belang dienen en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Deze uitgebreide toets geldt ook voor alle vogelsoorten.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor aantastingen van verblijfplaatsen en belangrijke (onderdelen van) leefgebieden van meer strikt beschermde soorten, is ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet nodig van het ministerie van Economische Zaken.

2.2.2 Vogels

Alle nesten van inheemse vogelsoorten zijn streng beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen. Voor de meeste vogels loopt het broedseizoen van half maart tot half augustus. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Nesten van een aantal vogelsoorten zijn zelfs jaarrond beschermd. Het betreft hier over het algemeen soorten die het gehele jaar gebruikmaken van hun nest, of niet in staat zijn om een eigen nest te bouwen. Er worden hierin 5 categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop.

De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruikmaken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Er is naast bovenstaande vier categorieën ook nog een vijfde categorie. Van deze soorten zijn de nesten jaarrond beschermd als er in de omgeving onvoldoende alternatieven zijn:

- 5 Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.2.3 Zorgplicht

Verder geldt altijd artikel 2 van de Flora- en faunawet, een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat voorafgaand aan sloop-, grond-, of bouwwerkzaamheden wordt gecontroleerd of dat negatieve gevolgen voor aanwezige soorten kunnen worden voorkomen door het nemen van alle maatregelen die redelijkerwijs kunnen worden verwacht.

3 Quick scan flora en fauna

3.1 Onderzoeksmethode

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-loog van SAB. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (hierna: NDFF). Voor aanvullende visualisering van deze gegevens wordt gebruikgemaakt relevante literatuur. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

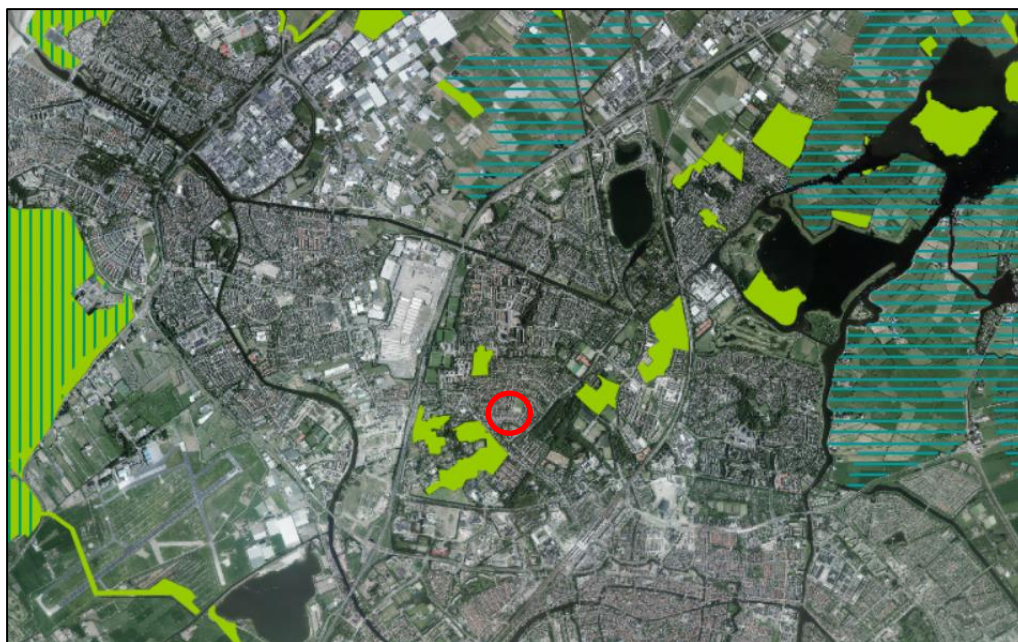
Op 2 december 2015 heeft een ecooloog van SAB het plangebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (buiten de groeiperiode van planten en actieve periode van dieren) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

3.2 Gebiedsbescherming.

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is aangewezen (zie navolgende afbeelding). In een straal van 3 kilometer bevindt zich geen Natura 2000-gebied en tevens geen Beschermd Natuurmonument. In een straal van 6 kilometer bevinden zich twee Natura 2000-gebieden. Dit betreft Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide (Habitatrichtlijngebied) op ongeveer 4 kilometer ten westen van het plangebied en Natura 2000-gebied Coepelduynen (Habitatrichtlijngebied) op ongeveer 5,6 kilometer ten westen van het plangebied. Beide Natura 2000-gebieden zijn tevens aangewezen als Beschermd Natuurmonument.

Gezien de grote afstand, tussenliggende wegen (waar onder de A44 en N206) en de reeds bestaande achtergrondverstoring van tussenliggende kernen zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van het plan op nabijgelegen gebieden beschermd volgens de Natuurbeschermingswet 1998 niet te verwachten. De beoogde ontwikkelingen zullen geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van nabijgelegen Natura 2000-gebieden Coepelduynen en Meijndel & Berkheide. Nader onderzoek in de vorm van een Voortoets Natuurbeschermingswet 1988 wordt derhalve niet noodzakelijk geacht.

Globale ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden, de Ecologische Hoofdstructuur en belangrijke weidevogelgebieden. Bron: Provincie Zuid-Holland. Programma ruimte, 2014.

3.2.2 Ecologische Hoofdstructuur en belangrijk weidevogelgebied

Het plangebied ligt niet in de EHS of een belangrijk weidevogelgebied. Het dichtstbijzijnde gedeelte van de EHS ligt op ongeveer 330 meter ten zuiden van het plangebied. Daarnaast bevinden zich op 360 meter ten noordwesten en op ongeveer 480 meter ten noordoosten van het plangebied tevens gedeeltes van de EHS. Belangrijke weidevogelgebieden bevinden zich op ongeveer 2 kilometer ten noorden, op ongeveer 3 kilometer ten oosten en op ongeveer 3,6 kilometer ten zuiden van het plangebied.

Aangezien het plangebied niet in de EHS of een belangrijk weidevogelgebied ligt, vormt de ligging van het plangebied ten opzichte van de EHS en belangrijke weidevogelgebieden geen beperkingen voor de beoogde plannen. Vanwege de afstand, tussenliggende woonblokken en de reeds bestaande achtergrondverstoring van de kern van Oegstgeest zijn daarnaast geen negatieve effecten te verwachten op de wezenlijke kenmerken en waarden van deze nabijgelegen gebieden.

3.3 Soortenbescherming

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is of kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkelingen kunnen biotoopverlies of verstoring (indirect biotoopverlies) tot gevolg hebben. In deze paragraaf zal enkel ingegaan worden op strikt beschermde soorten (beschermingscategorie 2 en 3) aangezien hiervoor geen algehele vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

3.3.1 Vaatplanten

3.3.1.1 Strikt beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied de strikt beschermde vaatplanten bijenorchis (*Ophrys apifera*), daslook (*Allium ursinum*), gele helmblom (*Pseudofumaria lutea*), grote keverorchis (*Neottia ovata*), gulden sleutelbloem (*Primula veris*), klein glaskruid (*Parietaria judaica*), muurbloem (*Erysimum cheiri*), prachtklokje (*Campanula persicifolia*), rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *Praetermissa*), ruig klokje (*Campanula trachelium*), steenanjer (*Dianthus deltooides*), steenbreekvaren (*Asplenium trichomanes*), tongvaren (*Asplenium scolopendrium*), veldsalie (*Salvia pratensis*), wilde kievitsbloem (*Fritillaria meleagris*) en wilde marjolein (*Origanum vulgare*) voor.

Veel van deze soorten eisen een specifiek en natuurlijk biotoop. Rietorchis bijvoorbeeld, komt voor in graslanden, trilvenen, veenmosrietlanden of in opgespoten terrein in en langs rietlanden. De soort heeft een voorkeur voor zonnige plaatsen op vochtige, niet te voedselrijke, niet of weinig bemeste, vaak kalkhoudende, humusrijke grond. Veldsalie groeit op oeverwallen, in bermen, hoge ruggen in uiterwaarden en op dijken langs rivieren. De soort is karakteristiek voor stroomdalgrasland en komt ook voor in kalkgrasland en minder productieve, kalkrijke Glanshaver-hooilanden. De biotoop van steenanjer bestaat uit lage graslanden, waar de soort op een droge en matig voedselarme zandgrond groeit. De biotoop van wilde kievitsbloem bestaat uit drassige graslanden en uiterwaarden. De soort komt vooral op 'klei-op-veengrond' voor. Groeiplaatsen van wilde marjolein bestaan uit droge stroomdalgraslanden en zoomvegetaties op rivieroever, dijken en hellingen. Dergelijke natuurlijke biotopen, zoals trilvenen, veengrond, rivieren, uiterwaarden, stroomdalgrasland en Glanshaver-hooilanden zijn niet in het plangebied of in de directe omgeving aanwezig. Veldsalie, wilde marjolein, rietorchis, wilde kievitsbloem en steenanjer zijn derhalve niet in het plangebied te verwachten.

Vijf van deze vaatplanten komen onder andere in loofbossen voor. Daslook groeit in vochtige, vrij voedselrijke, kalkhoudende grond in loofbossen. Prachtklokje groeit in matig vochtige, voedselarme, kalkhoudende, lemige grond en komt voor in loofbossen, hakhoutbossen en tussen struweel en struikgewas. De biotoop van gulden sleutelbloem bestaat uit loofbossen, glanshaverhooiland en kamgrasweiden. De biotoop van grote keverorchis bestaat uit loofbossen en grasland naast bosranden. Ten slotte groeit ruig klokje in lichte loofbossen, tussen hakhout en op beschaduwde beekoever. Het plangebied bestaat uit strikt beheerde sportvelden, dit vormt geen geschikt biotoop voor daslook, gulden sleutelbloem, ruig klokje, grote keverorchis en het prachtklokje. Dergelijke soorten worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Een aantal beschermde vaatplanten die in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen prefereren stenige elementen in hun leefomgeving, waaronder steenbreekvaren, gele helmblom, tongvaren, klein glaskruid en muurbloem. Een paar van deze vaatplanten groeien op of langs stenige elementen die langs het water zijn gelegen. Steenbreekvaren bijvoorbeeld, groeit op oude (afbrokkelende) muren van sluisen en kaden. Gele helmblom groeit op droge tot vochtige, matig stikstofrijke, kalkrijke stenige plaatsen en is karakteristiek voor muurvegetaties die langs het water liggen. Tongvaren groeit op oude vochtige muren, waterputten, straatputten, grachtanten, sluiswanden en basaltglooiingen. In het plangebied ontbreken stenige elementen in de

nabijheid van water. Steenbreekvaren, gele helmbloem en tongvaren worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Klein glaskruid groeit op vochtige tot droge, voedselrijke standplaatsen. De soort is karakteristiek voor muurvegetaties. Muurbloem groeit op droge, oude muren, voornamelijk op stadsmuren en ruïnes die gevoegd zijn met zachte kalkmortel. De soort groeit meestal niet op de loodrechte delen van muren, maar op de uitspringende randen, muurtoppen en scheefgezakke delen. Op de muren van de gebouwen in het plangebied zijn geen vaatplanten aangetroffen. De gebouwen in het plangebied worden ook niet geschikt geacht voor dergelijke vaatplanten, aangezien het cement van moderne muren voor dergelijke soorten vaak te hard is, waardoor sporen en zaden moeilijk kunnen hechten en ontkiemen. Aangezien oude en verweerde muren ontbreken, worden klein glaskruid en muurbloem niet in het plangebied verwacht.

Aangaande strikt beschermde vaatplantsoorten is met de geplande ruimtelijke ontwikkeling derhalve geen overtreding van de Flora- en faunawet te verwachten.

3.3.1.2 Algemene soorten

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied aan de randen van de akker buiten het bos enkel algemene vaatplantsoorten aangetroffen als grote brandnetel (*Urtica dioica*), gewone braam (*Rubus fruticosus*), kaal knopkruid (*Galinsoga parviflora*), klimop (*Hedera helix*) en madeliefje (*Bellis perennis*). Aangezien deze soorten niet aanvullend zijn beschermd vormt de aanwezigheid van deze soorten geen belemmering voor het uitvoeren van de geplande ruimtelijke ontwikkeling.

3.3.2 **Grondgebonden zoogdieren**

3.3.2.1 Strikt beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) in de buurt van het plangebied voor.

De eekhoorn leeft in bosrijk gebied met voldoende voedsel in de vorm van noten en zaden. Het bouwt een nest van takken en bladeren in de oksels van takken van bomen. In het plangebied zelf bevinden zich geen bomen, in de tuinen grenzend aan de sportvelden zijn wel bomen aanwezig. De bomen aan de rand van de sportvelden zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op sporen die wijzen op aanwezigheid van de eekhoorn. Er zijn tijdens het veldbezoek geen eekhoorns of sporen van eekhoorns (zoals nesten, vraatsporen en uitwerpselen) aangetroffen. Daarnaast is de eekhoorn volgens de meest recente (<3) verspreidingsgegevens niet in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied waargenomen. De eekhoorn wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

3.3.2.2 Algemene soorten

Mogelijk komen binnen het plangebied wel enkele licht beschermde soorten voor zoals de egel (*Erinaceus europaeus*) en het konijn (*Oryctolagus cuniculus*). Boven genoemde soorten vallen onder beschermingscategorie 1. Dit houdt in dat voor ruimtelijke ingrepen een algehele vrijstelling geldt voor het aantasten van verblijfplaatsen voor deze soorten. Voor deze soorten hoeven derhalve geen verregaande maatregelen getroffen te worden om verstoring te voorkomen. Wel dient te worden voldaan aan de

zorgplicht. Er dienen derhalve maatregelen getroffen te worden om verstoring of erger zoveel als redelijkerwijs kan worden verwacht te voorkomen.

3.3.3 Vleermuizen

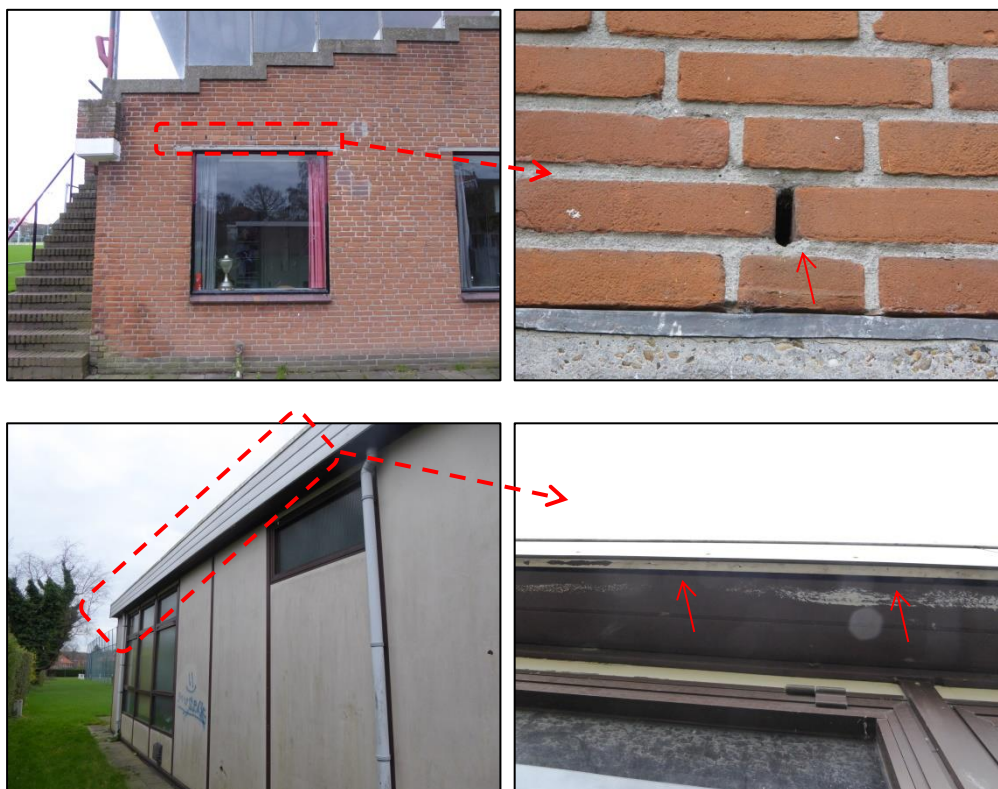
Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), de laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), de meervleermuis (*Myotis dasycneme*), de rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), de gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), de watervleermuis (*Myotis daubentonii*) en de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) in de buurt van het plangebied voor. Alle vleermuissoorten, alsmede hun verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet.

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast bestaan soorten die van beide elementen gebruikmaken. Daarbij is ook onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten zoals de gewone dwergvleermuis verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen, etc.). Andere soorten als de rosse vleermuis verblijven jaarrond in bomen (in holten, holen en achter loshangend schors). De watervleermuis overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders en verblijft in de zomerperiode in boomholten.

Gebouwbewonende vleermuissoorten

Gebouwbewonende vleermuizen hebben hun verblijfplaats achter gevelbetimmering, in spouwmuren, achter dakbeschot en in schoorstenen. Er bevinden zich twee gebouwen in het plangebied. Dit betreft het clubhuis in het westen van het plangebied en een gebouw in het noordwesten van het plangebied. Beide zijn tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op aanwezige kieren, spleten en open stootvoegen. In het clubhuis bevinden zich zowel aan de noord-, west- en zuidkant geschikte open stootvoegen.

In het dakbeschot van het gebouw in het noordwesten van het plangebied bevindt zich een ruimte van ongeveer 1,5 centimeter, die vleermuizen toegang kan geven tot de ruimte in het dakbeschot. Een dergelijke ruimte is zowel aan de noord-, oost- en westkant van het dak aanwezig. Navolgende afbeeldingen geven een impressie van de open stootvoegen van het clubhuis en het dakbeschot van het andere gebouw.

Open stootvoegen in het clubhuis en kieren in het dakbeschoot in het gebouw in het noordwesten van het plangebied.

Zowel de open stootvoegen als de openingen in het dakbeschoot zijn groot genoeg voor vleermuizen om doorheen te kruipen. De open stootvoegen kunnen vleermuizen toegang bieden tot de spouwmuur, de kieren in het dakbeschoot kunnen vleermuizen toegang tot het dakbeschoot verschaffen. In de directe nabijheid van de gebouwen bevinden zich bomen, derhalve zijn er foerageermogelijkheden voor vleermuizen. Foe-rageergebied in de omgeving van een potentiële verblijfplaats vergroot de kans dat een verblijfplaats ook daadwerkelijk door vleermuizen in gebruik is. Vanwege de mogelijk geschikte verblijfplaatsen en de foerageerplekken in de nabijheid, kan de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen niet op voorhand worden uitgesloten. Door de sloop van de bebouwing vindt er mogelijk aantasting plaats van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Er is dan mogelijk sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Om met zekerheid vast te kunnen stellen of in de gebouwen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten aanwezig zijn, wordt nader onderzoek naar deze soorten noodzakelijk geacht.

Boombewonende vleermuissoorten

Boombewonende soorten worden gevonden in holten en spleten in bomen en achter loshangend schors. Bomen dienen hiervoor een minimale diameter van 30 centimeter te hebben. Zo hebben vleermuizen genoeg ruimte in de boom. Vanaf deze diameter maken spechten ook holen in bomen, waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Ook moeten de bomen dermate oud zijn, dat holtes door rotting ontstaan.

In het plangebied zelf bevinden zich geen bomen, in de tuinen grenzend aan de sportvelden zijn wel bomen aanwezig. De realisatie van woningen kan ook effect hebben op verblijfplaatsen van vleermuizen aan de rand van het plangebied. Derhalve zijn de bomen aan de rand van de sportvelden tijdens het veldbezoek geïnspecteerd op aanwezige holtes en loszittend schors. In de bomenrij ten noorden van het plangebied is een boom aangetroffen met loszittend schors (zie navolgende afbeelding). Tussen het schors en de boomtak lijkt echter geen ruimte te zijn waar vleermuizen tussen kunnen kruipen. Derhalve wordt deze tak geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen bevonden. Daarnaast bevindt zich ten westen van het plangebied een wilg waar twee holtes en loszittend schors zijn aangetroffen in takken (zie navolgende afbeelding). De holtes lijken hier echter niet ingerot te zijn en bovendien zitten er verschillende takken voor het betreffende loszittende schors en de holtes, waardoor een vrije in- en uitvliegopening ontbreekt. Derhalve wordt niet verwacht dat deze takken een geschikte verblijfplaats voor vleermuizen zullen vormen.

Links: holtes en loszittend schors bij de wilg ten westen van het plangebied. Rechts: loszittend schors in een boom ten noorden van het plangebied.

Essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen leven van insecten. Zij foerageren daarom op plaatsen waar veel insecten aanwezig zijn. Voorbeelden van veel voorkomende foerageergebieden zijn openingen op kruinhoogte tussen bomen, boven water en in de luwte van dijken. Als een dergelijk foerageergebied door tientallen of honderden vleermuizen wordt gebruikt, kan gesproken worden van een essentieel foerageergebied. Als een dergelijk foerageergebied verloren zou gaan, zou de voedselvoorziening van een grote hoeveelheid vleermuizen verdwijnen. Dit kan een negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke gebieden strikt beschermd.

Om zich van hun verblijfplaatsen naar hun foerageergebied te verplaatsen wordt door een aantal soorten steeds dezelfde lijnvormige elementen gebruikt. Bijvoorbeeld de gewone dwergvleermuis gebruikt vaak bomenrijen waaraan het zich kan oriënteren. Als een dergelijke route verdwijnt of onderbroken wordt, vervalt deze mogelijkheid om van verblijfplaats naar foerageergebied te komen. Vleermuizen moeten dan een alternatieve route zoeken. Als dit niet mogelijk is en als de vliegroute door veel vleermuizen wordt gebruikt, kan dit een groot negatief effect op de vleermuizenpopulatie in het gebied hebben. Daarom zijn dergelijke vliegroutes strikt beschermd.

In het plangebied zelf bevinden zich geen bomen, op de grens tussen het plangebied en de naastgelegen tuinen wel. Vleermuizen kunnen derhalve de lijnvormige structuur van de bomenrij in het noorden en oosten gebruiken als (deel van) een vliegroute. Daarnaast kunnen vleermuizen het plangebied gebruiken als foerageergebied. In de huidige situatie is het plangebied meerdere avonden per week sterk verlicht door lichtmasten, wanneer de sportvelden 's avonds in gebruik zijn. Deze lichtmasten bevinden zich echter niet vlakbij de noordelijke en (noord)oostelijke randen van het plangebied. Aan de oostrand zijn wel lantaarnpalen aanwezig aan de openbare weg. In het noordelijke deel van het plangebied is het (zelfs als de sportvelden in gebruik zijn) mogelijk donker genoeg voor vleermuizen. De noordkant is voor vleermuizen het meest geschikt om te foerageren en om langs te vliegen vanwege de aanwezige groenstructuren. Op de avonden dat de sportvelden niet in gebruik zijn, zal het plangebied grotendeels donker zijn. Ook vroeg in de ochtend, wanneer vleermuizen terugvliegen naar hun verblijfplaats, zal het plangebied grotendeels donker zijn. Op voorhand kan op basis van deze quick scan niet worden bepaald of het plangebied vanwege de aanwezigheid van verlichting in de huidige situatie 's avonds te licht is voor vleermuizen. Dit moet worden onderzocht in de avond- en nachtperiode. Hierdoor kan op voorhand niet geheel worden uitgesloten dat het plangebied belangrijk is voor vleermuizen als vliegroute of als foerageergebied. In de nieuwe situatie kan er mogelijk sprake zijn van een toename in kunstmatige verlichting, vanwege de realisatie van huizen en het plaatsen van lantaarnpalen. Dit geldt met name voor het noorden van het plangebied, het zuiden is in de huidige situatie namelijk vaak al sterk verlicht door de aanwezige lichtmasten. Vleermuizen zijn gevoelig voor kunstmatige verlichting, wat ertoe kan leiden dat een vliegroute of foerageergebied vermeden wordt. Geadviseerd wordt om te onderzoeken of het plangebied essentiële functies voor vleermuizen vervult als vliegroute of foerageergebied.

3.3.4 Vogels

3.3.4.1 Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt een aantal jaarrond beschermde vogelsoorten in de buurt van het plangebied voor. Gezien de aanwezige biotoop (strikt beheerde sportvelden en omliggende huizen en tuinen) is de aanwezigheid van nesten mogelijk van de huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*).

Beide soorten broeden namelijk in gebouwen in stedelijk gebied. De gebouwen zijn tijdens het veldbezoek onderzocht op de geschiktheid als verblijfplaats voor de gierzwaluw en huismus. Voor gierzwaluwen zijn er geen geschikte kieren en spleten aangetroffen die toegang tot een verblijfplaats kunnen bieden. Verblijfplaatsen van deze soort worden derhalve niet in het plangebied verwacht.

Ook voor huismussen zijn er geen mogelijkheden gevonden in de gebouwen in het plangebied. Zowel het platte dak van het gebouw in het noordwesten van het plangebied, als het golfplaten dak van het clubgebouw vormen geen geschikte nestlocatie voor de huismus. Tijdens het gehele veldbezoek is in het plangebied en de directe omgeving daarnaast geen huismus waargenomen. Aangezien deze vogelsoort erg honkvast is en altijd in de omgeving van het nest te vinden is en er daarnaast geen geschikte nestlocaties in de gebouwen aanwezig zijn, kan worden geconcludeerd dat het plangebied geen onderdeel uitmaakt van de functionele leefomgeving van de huismus.

Andere jaarrond beschermde vogelsoorten maken hun nesten op hoge gebouwen (slechtvalk), in hoge bomen in agrarisch en open gebied (buiszwerger, boomvalk, havik, roek, sperwer, wespandief), in oude schuren of bomen in kleinschalig agrarisch landschap (steenuil, kerkuil, ransuil), langs stromende beken (grote gele kwikstaart) en op speciale nestpalen (ooievaar). Deze elementen zijn niet in het plangebied aanwezig, nesten van deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn derhalve niet te verwachten.

3.3.4.2 Vogelsoorten met niet jaarrond beschermde nesten

Tijdens het veldbezoek zijn algemene soorten vogels aangetroffen als houtduif (*Columba palumbus*), zwarte kraai (*Corvus corone*), pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*), kauw (*Corvus monedula*), ekster (*Pica pica*), koolmees (*Parus major*), merel (*Turdus merula*) en gaai (*Garrulus glandarius*). Dergelijke soorten kunnen mogelijk in of direct rond het plangebied tot broeden komen. Tijdens het broeden zijn alle vogels strikt beschermd. Om te voorkomen dat door de geplande werkzaamheden broedende vogels verstoord worden, adviseren wij om de werkzaamheden buiten de broedperiode (half maart tot half augustus) uit te voeren. Mogelijk kan ook in de broedperiode gestart worden met de werkzaamheden. Dan dient aantoonbaar te worden vastgesteld dat geen broedende vogels in het plangebied aanwezig zijn. Als buiten de broedperiode nog een broedende vogel wordt aangetroffen, is ook deze beschermd en dienen de werkzaamheden ter plaatse gestaakt te worden. Er dient vervolgens contact met een ecoloog te worden opgenomen om de situatie te bespreken en een passende oplossing te vinden.

3.3.5 **Reptielen**

Alle in Nederland levende reptielsoorten zijn strikt beschermd volgens de Flora- en faunawet. Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er echter geen reptielen in de buurt van het plangebied voor.

Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld bos naar heide. Een dergelijk leefgebied is in het plangebied niet aanwezig. Enkel de ringslang laat zich ook in meer stedelijk gebied zien. De soort is sterk gebonden aan waterrijke gebieden met natuurlijke oevers en komt vooral voor ten noorden van de grote rivieren, in laagveengebieden, natte heideterreinen en waterrijke zandgronden. Een dergelijk biotoop is niet in het plangebied aanwezig, gezien het plangebied uit strikt beheerde sportvelden bestaat. Ook zijn in het plangebied geen watergangen aanwezig, en ontbreken broeihopen, composthopen en mestvaalten die de soort kan gebruiken voor de eierafzet. De ringslang is vanwege het ontbreken van een geschikt biotoop niet in het plangebied te verwachten. Dit geldt ook voor andere reptielensoorten.

3.3.6 **Amfibieën**

3.3.6.1 Strikt beschermde soorten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen er geen strikt beschermde amfibieën in de buurt van het plangebied voor.

Strikt beschermde amfibieën komen voornamelijk voor in stabiele en natuurlijk biotopen zoals hoog- en laagveengebieden, bos- en heidegebieden, schraalgraslanden, duinvalleien, bosranden, slootjes in kleinschalig landschappelijk gebied met heggen

en struwelen of langs meren en rivieren. Dergelijke biotopen zijn niet in het plangebied aanwezig. Strikt beheerde sportvelden in de kern van Oegstgeest vormen geen geschikte leefomgeving voor amfibieën.

Enkel de rugstreeppad laat zich ook in stedelijk gebied zien. De rugstreeppad is een bewoner van zandige terreinen met een hoge dynamiek. Deze soort is een echte pionier die zich ingraaft in kaal braakliggend terrein en haar eitjes legt in ondiepe kale poeltjes. Aangezien vergraafbaar zand en ondiepe poelen ontbreken, vormt het plangebied geen geschikt biotoop voor de rugstreeppad. De soort wordt derhalve niet in het plangebied verwacht.

3.3.6.2 Algemene soorten

Aangezien geen open water in het plangebied aanwezig is, zijn geen amfibieën in en direct rond het plangebied te verwachten. Negatieve effecten door de beoogde ruimtelijke ingrepen zijn derhalve niet te verwachten.

3.3.7 Vissen

Binnen en direct rond het plangebied zijn geen permanent watervoerende elementen aanwezig. Derhalve is de aanwezigheid van (strikt beschermde) vissoorten in het plangebied uitgesloten. Negatieve effecten op strikt beschermde vissoorten zijn door de beoogde ruimtelijke plannen niet te verwachten.

3.3.8 Insecten en andere ongewervelden

Beschermde insectensoorten en andere beschermde ongewervelden eisen een zeer specifiek habitat. Deze soorten komen in stabiele habitattypen voor zoals heiden en venen. In het plangebied is geen sprake van een dergelijke stabiele leefomgeving en van de juiste leefomstandigheden voor dergelijke soorten. Beschermde insecten en andere ongewervelden zijn daarom niet te verwachten in het plangebied.

4 Conclusie en advies

Provastgoed Nederland B.V. heeft het initiatief genomen om woningbouw te realiseren op de locatie van sportclub A.S.C. aan de Duivenvoordestraat te Oegstgeest. Het plan betreft de bouw van maximaal 50 grondgebonden woningen. In het kader van de herontwikkeling van deze inbreidingslocatie worden tevens bijbehorende voorzieningen gerealiseerd zoals wegen, watergangen, groen en tuinen.

4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998, de Ecologische Hoofdstructuur en belangrijk weidevogelgebied dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt niet in een gebied dat in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 is aangewezen. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide op ongeveer 4 kilometer en Natura 2000-gebied Coepelduynen op ongeveer 5,6 kilometer van het plangebied. Beide Natura 2000-gebieden zijn tevens aangewezen als Beschermd Natuurmonument. De beoogde ontwikkelingen zullen geen negatief effect hebben op de instandhoudingsdoelstellingen van betreffende gebieden. Nader onderzoek in de vorm van een Voortoets Natuurbeschermingswet 1998 wordt derhalve niet noodzakelijk geacht. De aspecten van de Natuurbeschermingswet 1998 staan de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

4.1.2 *Ecologische Hoofdstructuur en belangrijk weidevogelgebied*

Het plangebied ligt niet in de EHS of een belangrijk weidevogelgebied. Het dichtstbijzijnde EHS-gebied en belangrijk weidevogelgebied bevinden zich op respectievelijk 330 meter en 2 kilometer van het plangebied. Negatieve effecten van het plan op de wezenlijke kenmerken en waarden van deze betreffende gebieden zijn niet te verwachten. De aspecten van de EHS en belangrijk weidevogelgebied staan de uitvoerbaarheid van het plan niet in de weg.

4.2 Soortbescherming

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen een aantal strikt beschermde plant- en diersoorten in de buurt van het plangebied voor. De meeste van deze soorten zijn in de huidige situatie echter niet in het gebied te verwachten omdat een geschikt leefgebied ontbreekt. Echter, van één soort kan de aanwezigheid niet op voorhand worden uitgesloten.

4.2.1 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

In zowel het clubhuis als het gebouw in het noordwesten van het plangebied zijn verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen niet op voorhand uit te sluiten. Aan gezien de gebouwen geamoveerd gaan worden, gaan er hierdoor mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen verloren, waardoor er sprake kan zijn van een overtreding van de Flora- en faunawet. Een nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gebouw-bewonende vleermuizen wordt noodzakelijk geacht om de haalbaarheid van het plan in het kader van de Flora- en faunawet vast te stellen.

Vliegroutes en foerageergebied

De noordelijke en oostelijke rand van het plangebied zijn mogelijk voor vleermuizen geschikt om te foerageren en om langs te vliegen vanwege de aanwezige groenstruc-turen. Op voorhand kan niet worden bepaald of het plangebied in de huidige situatie 's avonds te licht is voor vleermuizen en daarom kan op voorhand niet geheel worden uitgesloten dat het plangebied belangrijk is voor vleermuizen als vliegroute of als foe-rageergebied. In de nieuwe situatie kan er in het noorden van het plangebied mogelijk sprake zijn van een toename van kunstmatige verlichting. Vleermuizen zijn gevoelig voor kunstmatige verlichting en dit kan ertoe leiden dat een vliegroute of foerageerge-bied vermeden wordt. Essentiële vliegroutes en foerageergebieden zijn strikt be-schermd volgens de Flora- en faunawet. Derhalve wordt nader onderzoek naar vlieg-routes en foerageergebied geadviseerd, om de haalbaarheid van het plan in het kader van de Flora- en faunawet vast te stellen. Dit onderzoek kan gecombineerd worden met het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen. Derhalve zijn er geen extra veldbezoeken voor dit onderzoek noodzakelijk.

4.2.2 Inventarisatiemethode

Het nader onderzoek naar verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied dient plaats te vinden volgens bepaalde richtlijnen, zoals verwoord in het vleermuisprotocol 2013 (Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur).

Vliegroutes en foerageergebied

Het vleermuisprotocol stelt vast dat er tenminste twee gerichte veldbezoeken dienen plaats te vinden. Tijdens deze onderzoeken wordt er 's avonds, tijdens goede weers-omstandigheden naar vleermuizen gezocht door middel van een Batdetector of Bat-logger. Er dienen 8 weken tussen de twee veldbezoeken te zitten en ten minste één veldbezoek dient in de kraamperiode plaats te vinden. Het onderzoek naar vliegroutes en foerageergebied kan gecombineerd worden met het onderzoek naar verblijfplaat-sen van vleermuizen.

Verblijfplaatsen

Het vleermuisprotocol stelt vast dat vier veldbezoeken uitgevoerd dienen te worden. Twee daarvan dienen plaats te vinden in de periode van 15 mei tot en met 15 juli met een tussenperiode van circa 30 dagen. De andere twee veldbezoeken dienen tussen 15 augustus en 30 september plaats te vinden met een tussenperiode van circa 20 dagen. Tijdens deze veldbezoeken zal gebruik worden gemaakt van een batdetector of batlogger. Dit zijn apparaten waarmee de onhoorbare ultrasone geluiden van vleermuizen worden opgevangen en vertaalt in voor mensen hoorbare geluiden. Door

het uitvoeren van vier veldbezoeken kan met voldoende juridische zekerheid aanneemelijk worden gemaakt of vleermuizen wel of niet aanwezig zijn in het plangebied. Mocht uit dit onderzoek blijken dat verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, dan dient mogelijk een ontheffing Flora- en faunawet aangevraagd te worden en mitigerende maatregelen getroffen te worden.

4.2.3 Onderzoeksp periodes

Nader onderzoek dient uitgevoerd te worden volgens bepaalde standaarden en protocollen en in bepaalde periodes in het jaar om de aanwezigheid met voldoende juridische zekerheid vast te stellen. Navolgend overzicht geeft de onderzoeksp periodes van vleermuizen weer.

Soortgroep	Soort/functie	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
Vleermuizen	Foerageergebied												
	Vliegroutes												
	verblijfplaatsen												

4.3 Zorgplicht

De zorgplicht is altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten.

4.4 Broedende vogels

De werkzaamheden dienen buiten de broedperiode plaats te vinden. Voor de meeste vogels loopt deze van half maart tot half augustus. Broedende vogels zijn strikt beschermd door de Flora- en faunawet en mogen niet verstoord worden. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren.

4.5 Aanbevelingen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >2,5 meter hoogte in nieuw te realiseren woningen;
- als er zolders of vlieringen worden aangelegd, zouden deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor worden de zolders mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het planten van bomen en struiken voor vogels en vleermuizen verdient aanbeveling. Het beste zijn, ecologisch gezien, inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten;

- er kunnen nestpannen of neststenen worden aangebracht ten behoeve van huis-
mussen en gierzwaluwen. Deze beschermde soorten verliezen steeds meer nest-
mogelijkheden.

Bijlage 1: Geraadpleegde literatuur

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Provincie Zuid-Holland, 2014. Programma ruimte, vastgesteld, in werking per 1 augustus 2014.

RVO, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis. Versie 2.0 december 2014.

Van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

Van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.zuid-holland.nl
www.quickscanhulp.nl
www.ravon.nl
www.rijksoverheid.nl
www.stowa.nl
www.synbiosys.alterra.nl
www.telmee.nl
www.vogelbescherming.nl
www.zoogdiervereniging.nl